

Täysistunto

Torstai 28.9.2017 klo 16.00—17.38

2.3. Suullinen kysymys Fortumin Uniper-kaupasta (Satu Hassi vihr)

Suullinen kysymys SKT 123/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Seuraava kysymys, edustaja Hassi.

Keskustelu

16.34 **Satu Hassi vihr:** Arvoisa puhemies! Kysyn omistajaohjausministeri Lintilältä. Tällä viikolla hallitus julkisti keskipitkän aikavälin ilmasto-ohjelman ja julisti vievänsä kohti hiilineutraalia Suomea. Samaan aikaan valtioenemmistöinen Fortum julkisti ostavansa noin puolet saksalaisesta Uniperistä, jonka toiminnasta yli 80 prosenttia perustuu kivihiiileen. Kun saksalainen suuri sähköyhtiö E.ON pari vuotta sitten jakautui kahteen osaan, toiseen pantiin uudet energiamuodot, kuten uusiutuva energia ja älysähköverkot, toiseen vanhat. Jälkimmäinen sai julkisuudessa pilkkanimen E.OFF. Nyt Fortum on ostamassa juuri tätä E.OFFia, eräänlaista roskaosastoa, jonka toiminta perustuu ilmastomuutoksen kiihdyttämiseen ja väistämättä edustaa väistyviä energiamuotoja. Aikooko omistajaohjausministeri puuttua tähän asiaan?

16.35 **Elinkeinoministeri Mika Lintilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Omistajaohjausministeri ei aio puuttua tähän kauppaan. Fortumin johto on arvioinut tämän kokonaisuudessa parhaaksi vaihtoehdoksi. Tiedostan sen, että siellä kapasiteetista 30 prosenttia on hiilimuodossa, fossiilisessa muodossa, mutta tietysti täytyy myös mieltää se, että sieltä tulee vesivoimaa Ruotsista noin 80 prosenttia eli lähes yhtä suuri määrä, mitä Fortumilla tällä hetkellä on. Ja kun mielletään tilanne, mitä päätöksiä Saksa on tehnyt ydinvoiman suhteen, niin on aika luonnollista, että näin merkittävällä energiayhtiöllä on siellä fossiilista energiaa edelleen ja verrattain paljon, koska se tulee olemaan sitä siirtymäkauden muotoa, jota Saksassa tullaan tarvitsemaan siirryttäessä ydinvoimasta uusiin energiamuotoihin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, nousemaan ylös ja painamaan V-painiketta. Myönnän pari kolme lisäkysymystä, enempää ei, niin että pääsemme eteenpäin.

16.36 **Satu Hassi vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Uniper-yhtiö on useiden vastuullisten sijoittajien, esimerkiksi OP:n, mustalla listalla juuri kivihiiilen ja suurten päästöjen vuoksi. Julkisuuksessa jo kysellään, joutuuko Fortum pian vastaavanlaisille mustille listoille. Sijoittajamaailmassa on jo vuosien ajan keskusteltu hiilikuplasta, koska on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2017 vp

paljon yhtiöitä, joiden toiminta perustuu ilmastonmuutoksen aiheuttamiseen ja fossiilisiin polttoaineisiin. Jos ilmastonmuutos oikeasti päätetään hillitä, nämä yhtiöt eivät voi jatkaa entiseen malliin. Toisin sanoen näiden yhtiöiden osakkeiden arvo tulee romahtamaan. [Silvia Modig: Juuri näin!] Englannin keskuspankki ja myös maailman suurin varainhoitotalo BlackRock ovat kehottaneet sijoittajia ottamaan tällaiset ilmastoriskit tosissaan.

Aikooko hallitus todella hyväksyä sen, että suomalaisilta sähkönkuluttajilta kerätyt rahat, paljolti suomalaisia jakeluverkkoja myymällä [Puhemies koputtaa] saadut miljardit, hukataan hiilikuplaan, Kankkulan kaivoon?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministeri Lindström... Anteeksi, ministeri Lintilä. L:llä kuitenkin alkaa. [Naurua]

16.37 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin täytyy nyt muistaa se, että Fortumhan tulee osakkaaksi yhtiöön, se ei osta sitä, eikä tapahdu fuusiota. [Satu Hassi: Melkein puolet!] — Noin 46 prosenttia.

Fortumin strategiassa ei tapahdu minkäänlaista muutosta. Fortumin strategia on edelleen uusiutuvaan energiaan perustuva [Satu Hassi: Puhdasta maailmaa!] strategia ja se tulee olemaan sitä myös jatkossa. Itse näen enemmänkin mahdollisuutena sen, että merkittävänä osakkeenomistajana Fortum pystyy tulevaisuudessa entistä selkeämmin painottamaan myös uudessa yhtiössä niitä vihreitä arvoja, joita Fortum on omassa strategiassaan tuonut esille. Uskon tätä kautta tämän olevan etu niin ilmastoasioissa kuin varsinkin Fortumin oman tilanteen kannalta.

16.38 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Fortumin kassaanhan tuli merkittävässä määrin varoja niin sanotuista Caruna-kaupoista. Silloisen omistajaohjauksesta vastaavan ministerin hyväksynnällä ja talouspoliittisen ministerivaliokunnan enemmistön hyväksynnällä myytiin alueellista monopoliverkkoa yksityisille ulkomaisille sijoittajille, ja sen jälkeen Fortum on yrittänyt löytää näille rahoille sijoituskohdetta. Silloin puhuttiin, että tarvitaan varoja siihen, että sijoitetaan uusiutuviin energiamuotoihin ja kotimaahan. Mutta jos katsoo nyt, mihin Fortum on sijoittanut näitä Caruna-kaupoista ja muiden verkkojen myynnistä tulleita rahoja, niin tämä on yksi esimerkki sitten. Toisaalta on lähdetty muun muassa Venäjän markkinoille.

Kysymys kuuluukin nyt omistajaohjauksesta vastaavalle ministerille: nyt kun ollaan myyty Caruna, saatu rahaa ja sijoitetaan tällaisiin kohteisiin, niin onko tämä turvallista, mitkä tässä ovat riskit meidän kansallisomaisuutemme näkökulmasta ja miten nämä hyödyttävät [Puhemies koputtaa] suomalaista työllisyyttä ja kansantaloutta?

16.39 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Arhinmäki unohti tästä Ekokemin oston, jonka Fortum sitten osti myös, jolla on erittäin vahva rooli Suomessa nimenomaan jätteistä tehtävän energian tuottamisessa ja tämän toimialan kehittämisessä. Kyllä Fortum on tehnyt toimia siihen, että me tuomme entistä enemmän uusiutuvaa energiaa esille.

Se, että kaasua tulee tässä kaupassa ja se tulee Venäjältä, on realiteetti, joka tietysti tulee huomioida. Mutta en näe siinä tässä tilanteessa mitään erityistä negatiivista piirrettä. Kokonaisuutena arvioituna tämä kauppa vahvistaa Fortumin tilannetta ja tämä tulee vahvistamaan Fortumin kykyä myös jatkossa osingonmaksajana. [Antti Rinne: Sieltä se tuli!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2017 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Viimeinen lisäkysymys, edustaja Lindtman.

16.40 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Lintilä tässä totesi, että hän ei aio puuttua tähän kauppaan. Se on selvää, että kun valtionenemmistöomisteinen yhtiö tekee lähes 4 miljardin kaupan, niin yhtään tämän kokoluokan kauppaa ei tehdä ilman, että sitä on konsultoitu pääomistajan kanssa. Jos te täällä sanotte, että te ette puutu tähän kauppaan, niin se on teidän valintanne, jolla te hyväksytte tämän kaupan.

Me olemme sitoutuneet Pariisin ilmastositoumukseseen. YK:n kestävän kehityksen tavoitteet täyttävät tänään kaksi vuotta. Hallituksen energia- ja ilmastostrategiasta eilen täällä käytiin pitkä keskustelu. Arvoisa ministeri Lintilä, te olette nyt päättänyt hyväksyä tämän kaupan. Miltä tämä näyttää, miten tämä suhteutuu hallituksen tavoitteisiin kestävästä kehityksestä ja ilmastomuutoksen torjumisesta? Pahalta näyttää.

16.41 **Elinkeinoministeri Mika Lintilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallitus pitää kiinni omasta ilmasto- ja energiastrategiastaan, siitä kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta, [Välihuutoja sosiaalidemokraattien ryhmästä] joka on hyvin ennakkoluuloton ja täysin etukenossa menossa muihin Euroopan maihin kohdistuen.

Se, kuinka valtio toimii osakkeenomistajana: Valtion tulee olla vastuullinen osakkeenomistaja [Antti Rinne: Juuri näin, samaa mieltä!] myös muita osakkeenomistajia kohtaan. Tämä täytyy näissä aina arvioida. Tässä tilanteessa en näe sellaista syytä, että tulisi tehdä ratkaisuja, jotka horjuttaisivat valtion luotettavuutta osakkeenomistajana.

Kysymyksen käsittely päättyi.